

We Lwowie, dnia 29. kwietnia 1900.

Aleg. 218

Sprawozdanie

komisyi prawniczej w sprawie petycyi komitetu organistów galicyjskich o regulacyę płacy w drodze ustawy.

Wysoki Sejmie!

Już od roku 1886 upominają się rok rocznie słudzy kościelni o unormowanie w drodze ustawy ich utrzymania. Początkowo Wysoki Sejm nie przywiązywał większej wagi do powyższych petycyj, gdyż one wpływały tylko od pojedynczych osób.

Dopiero, gdy w roku 1889 stowarzyszenie dyaków wschodniej Galicyi wniosło petycyę o ustawę normującą ich płacę, zwrócił Wysoki Sejm baczniejszą uwagę na materialne położenie petentów, i polecił Wydziałowi krajowemu zbadanie sprawy.

Podobnie postąpił Wysoki Sejm w roku 1894 z petycyą Towarzystwa wzajemnej pomocy dyaków dyecezyi stanisławowskiej i przemyskiej, którzy żądali, by ich pensya wynosiła rocznie 120 zł.

Kiedy wreszcie w roku 1895 Stowarzyszenie dyaków archidyecezyi lwowskiej zażądało zmiany §. 12. ust. z dnia 15. sierpnia 1866 w tym kierunku, iżby zapewnione im było stałe utrzymanie, Wydział krajowy z polecenia Wysokiego Sejmu udał się do ordynaryatów biskupich, celem zażądania opinii.

Ponieważ wszystkie trzy ordynaryaty biskupie jednomyślnie orzekły, iż środki utrzymania dyaków są niedostateczne, gdyż nie są stałe a zależą wyłącznie od dobrowolnych datków parafian, przedłożył Wydział krajowy w roku 1895 projekt ustawy, zmieniającej niektóre §§. ustawy z roku 1866, która przez Wysoki Sejm uchwaloną została.

Tak powstała ustawa z 16. kwietnia 1896 zmieniająca między innymi także §. 12. ustawy poprzedniej o tyle, iż przepis tego paragrafu dotyczący pokrycia wydatków liturgicznych i utrzymania sług kościelnych, odnoszący się dotąd do parafij rzymsko-katolickich, rozszerzyła także do parafij grecko-katolickich.

Przepis ten §. 12. nie wywołał jednak zadowolenia, ponieważ nie określa jasno, jak wysoka kwota użytą być ma na pokrycie wydatków liturgicznych a ile należy się sługom kościelnym tytułem stałego utrzymania. Toteż już w roku 1896, 1897 i 1898 znowu wpływały liczne petycyje Towarzystwa wzajemnej pomocy dyaków dyecezyi lwowskiej, przemyskiej i stanisławowskiej, wreszcie w roku 1899 petycyja komitetu dyaków i organistów całej Galicyi o unormowanie utrzymania.

Petycyje te przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu celem przeprowadzenia rokowań z Rządem w tym kierunku, czyliby Wysoki Rząd nie był skłonnym

do wypłacania z funduszów państwowych dla każdej parafii po 32—38 zł. rocznie, którą to kwotę do roku 1860 wypłacał fundusz religijny.

Mimo kilkakrotnych nalegań ze strony Wydziału krajowego, Wysoki Rząd dotąd nie dał żadnej odpowiedzi.

Obecnie stoimy przed nową petycją komitetu organistów galicyjskich, o regulacyę płacy w drodze ustawy.

Komisya prawnicza uznając w zupełności za słuszne żądanie w petycyi tej wyrażone i polegając na jednomyślnem orzeczeniu wszystkich 3-ch ordynaryatów biskupich, które oświadczyły, iż utrzymanie sług kościelnych nie jest stałe, gdyż polega jedynie na dobrowolnych datkach parafian, i że takowe w drodze ustawy winno być unormowane, stwierdza, iż ustawa z 16. kwietnia 1896 w §. 12 niedość jasno wyraża, ile z ogólnej kwoty na cele liturgiczne i utrzymanie sług kościelnych przeznaczonej a niemogącej przewyższać sumy 100 zł., przypadać ma na wydatki liturgiczne, a ile na utrzymanie sług kościelnych, i wyraża przekonanie, iż paragraf ten winien uledz zmianie o tyle, iżby było wyraźnie postanowione:

1. Jak wysokie ma być roczne utrzymanie sług kościelnych, w które to utrzymanie policzyć należy także dochody z dodanych gruntów i wolne pomieszkanie.

2. Jaka kwota ma być użytą na potrzeby liturgiczne. — Co do pokrycia powyższych wydatków, to takowe nastąpić mają jak dotąd ze źródeł w §§. 1. i 2. wymienionych, które nadzorować ma komitet parafialny, o ile zaś te źródła nie wystarczają, przypada na parafian obowiązek uiszczenia w stosunku do podatków pewnego datku, który oczywiście będzie musiał być wyższym od tego, który ustawa z 16. kwietnia 1896 przepisuje.

Przy tej sposobności wyraża komisya mniemanie, iż z uwagi na to, że obecna ustawa nie określa dokładnie sposobu pobierania i ściągania powyższych datków, byłoby wskazaniem, aby takowe nastąpić mogło za pomocą tych samych organów i środków, co podatki (wedle brzmienia §. 87 ustawy gminnej).

Wobec powyższych okoliczności, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w myśl powyższych wskazówek na najbliższej sesyi sejmowej wniósł nowelę do ustawy z dnia 16. kwietnia 1896 zmieniającą brzmienie §. 12 tejże ustawy.

Przewodniczący:

Zoll.

Sprawozdawca:

A. Brunicki.